

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. birželio 17 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji pirkimai – Preliminarioji sutartis – Direktyva 2014/24/ES – 5 straipsnio 5 dalis – 18 straipsnio 1 dalis – 33 ir 49 straipsniai – V priedo C dalies 7, 8 ir 10 punktai – Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/1986 – II priedo II.1.5 ir II.2.6 skiltys – Viešųjų pirkimų procedūros – Pareiga skelbime apie pirkimą ar specifikacijoje nurodyti, pirma, pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatomą kiekį ar vertę ir, antra, prekių didžiausią kiekį ar vertę – Skaidrumo ir vienodo požiūrio principai – Direktyva 89/665/EEB – 2d straipsnis – 1 dalis – Viešųjų pirkimų skundų nagrinėjimo procedūros – Sutarties negaliojimas – Netaikymas“

Byloje C-23/20

dėl *Klagenævnet for Udbud* (Viešųjų pirkimų skundų nagrinėjimo komisija, Danija) 2020 m. sausio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. sausio 17 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Simonsen & Weel A/S

prieš

Region Nordjylland og Region Syddanmark,

dalyvaujant

Nutricia A/S,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurių sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra, D. Šváby (pranešėjas), S. Rodin ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Simonsen & Weel A/S*, atstovaujamos *advokat S. Troels Poulsen*,
- *Region Nordjylland og Region Syddanmark*, atstovaujamų *advokater T. Braad ir H. Padkjær Sørensen*,

* Proceso kalba: danų.

- Danijos vyriausybės, atstovaujamos J. Nymann-Lindegren, M. Jespersen ir M. Wolff,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos L. Van den Broeck ir J.-C. Halleux,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller, R. Kanitz ir S. Eisenberg,
- Estijos vyriausybės, atstovaujamos, N. Grünberg,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos C. Mosser ir E. de Moustier,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch ir J. Schmoll,
- Europos Komisijos, atstovaujamos P. Ondrůšek, H. Støvlbæk ir L. Haasbeek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 18 straipsnio 1 dalies, 33 ir 49 straipsnių, taip pat šios direktyvos V priedo C dalies 7 punkto ir 10 punkto a papunkčio ir 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyvos 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo (OL L 76, 1992, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 315), iš dalies pakeistos 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES (OL L 94, 2014, p. 1; toliau – Direktyva 92/13), 2d straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Simonsen & Weel A/S* ginčą su *Region Nordjylland* (Šiaurės Jutlandijos regionas, Danija) ir *Region Syddanmark* (Pietų Danijos regionas) (toliau kartu – regionai) dėl pastarųjų sprendimo sudaryti preliminariąją sutartį su *Nutricia A/S*.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2014/24

- 3 Direktyvos 2014/24 59–62 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(59) Sąjungos viešojo pirkimo rinkose ryškėja didelė tendencija telkti viešųjų perkančiųjų subjektų poreikius, kad būtų pasiekta masto ekonomija, įskaitant mažesnes kainas ir sandorių sąnaudas, ir pagerėtų bei taptų profesionalesnis pirkimų valdymas. Tai galima pasiekti sutelkus pirkimus arba pagal dalyvaujančių perkančiųjų organizacijų skaičių, arba pagal apimtį ir vertę per tam tikrą laiką. Vis dėlto pirkimų sutelkimą ir centralizavimą reikėtų atidžiai stebėti, siekiant išvengti per didelio perkamosios galios sutelkimo, slaptų susitarimų ir išsaugoti skaidrumą bei konkurenciją, be to, užtikrinti MVĮ galimybes patekti į rinką;

(60) preliminariosios sutartys yra visoje Europoje plačiai naudojamas ir veiksmingu laikomas pirkimo būdas. Todėl jų tvarką reikėtų išlaikyti iš esmės nepakeistą. Tačiau reikia paaiškinti tam tikrus aspektus, visų pirma tai, kad perkančiosios organizacijos neturėtų naudoti preliminariųjų sutarčių, jeigu jos nėra įvardytos tokiose sutartyse. Tuo tikslu perkančiosios organizacijos, kurios nuo pat pradžių yra konkrečios preliminariosios sutarties šalys, turėtų būti aiškiai nurodytos, pateikiant pavadinimą arba kitu būdu, kaip antai nurodant tiksliai apibrėžtoje geografinėje vietovėje esančių perkančiųjų organizacijų atitinkamą kategoriją, kad atitinkamas perkančiasis organizacijas būtų galima lengvai ir nedviprasmiškai atpažinti. Atitinkamai, po to, kai preliminarioji sutartis sudaroma, naujiems ekonominės veiklos vykdytojams neturėtų būti leidžiama prie jos prisijungti. <...>

(61) <...>

Perkančiosioms organizacijoms turėtų būti suteikta papildomo lankstumo, kai jos vykdo pirkimą pagal preliminariąsias sutartis, kurios sudaromos su daugiau nei vienu ekonominės veiklos vykdytoju ir kuriose nustatomos visos sąlygos.

<...> Prelinariosios sutartys neturėtų būti naudojamos netinkamai arba tokiu būdu, kuris užkirstų kelią konkurencijai, ją suvaržytų ar iškreiptų. Perkančiosios organizacijos neturėtų privalėti pagal šią direktyvą pirkti darbus, prekes ar paslaugas, kurioms taikoma preliminarioji sutartis, pagal tą preliminariąją sutartį;

(62) taip pat turėtų būti paaiškinta, kad nors preliminariąja sutartimi pagrįstos sutartys turi būti skiriamos [sudaromos] nepasibaigus pačios preliminariosios sutarties galiojimo laikui, atskirų preliminariąją sutartimi pagrįstų sutarčių galiojimo laikotarpis neprivalo sutapti su tos preliminariosios sutarties galiojimo laikotarpiu; jis prireikus galėtų būti trumpesnis ar ilgesnis. <...>

Taip pat reikėtų paaiškinti, kad galėtų pasitaikyti išimtinių atvejų, kai pačių preliminariųjų sutarčių galiojimo laikotarpį turėtų būti leidžiama nustatyti daugiau kaip ketveriems metams. Tokie atvejai, kurie turėtų būti tinkamai pagrindžiami, visų pirma remiantis preliminariosios sutarties dalyku, galėtų, pavyzdžiui, iškilti, kai ekonominės veiklos vykdytojai turi naudotis įranga, kurios amortizacijos laikotarpis yra ilgesnis kaip ketveri metai ir kuri privalo būti prieinama bet kuriuo preliminariosios sutarties viso galiojimo laikotarpio metu[.]“

4 Šios direktyvos 5 straipsnio „Numatomos pirkimo vertės apskaičiavimo metodai“ 5 dalyje nustatyta:

„Preliminariųjų sutarčių ir dinaminių pirkimo sistemų atveju atsižvelgiama į visų per visą preliminariosios sutarties arba dinaminės pirkimo sistemos galiojimo laiką numatytų sutarčių didžiausią numatomą vertę be [pridėtinės vertės mokesčio (PVM)].“

5 Minėtos direktyvos 18 straipsnio, kuriame įtvirtinti „[p]irkimų principai“, 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„Perkančiosios organizacijos ekonominės veiklos vykdytojus vertina vienodai ir jų nediskriminuoja, jos veikia skaidriai ir vadovaujasi proporcingumo principu.“

6 Direktyvos 2014/24 33 straipsnyje „Prelinariosios sutartys“ išdėstyta:

„1. Perkančiosios organizacijos gali sudaryti preliminariąsias sutartis, su sąlyga, kad jos taiko šioje direktyvoje numatytas procedūras.

Preliminarioji sutartis – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų ir vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų susitarimas, kurio tikslas – nustatyti sąlygas, visų pirma susijusias su kainos ir, kai to reikia, numatomo kiekio nustatymu, taikomas sutartims, kurios bus skirtos [sudarytos] per tam tikrą laikotarpį.

Preliminariosios sutarties terminas turi būti ne ilgesnis kaip ketveri metai, išskyrus išimtinius, visų pirma dėl preliminariosios sutarties dalyko tinkamai pagrįstus atvejus.

2. Preliminariosios sutarties pagrindu sudaromos sutartys skiriamos [sudaromos] laikantis šioje dalyje ir 3 bei 4 dalyse nustatytų procedūrų.

<...>

Preliminariosios sutarties pagrindu sudaromose sutartyse jokiais aplinkybėmis negali būti daromi esminiai toje preliminariojoje sutartyje nustatytų sąlygų pakeitimai, visų pirma 3 dalyje nurodytu atveju.

3. Kai preliminarioji sutartis sudaroma su vienu ekonominės veiklos vykdytoju, tos sutarties pagrindu sudaromos sutartys skiriamos [sudaromos] laikantis preliminariojoje sutartyje nustatytų sąlygų.

<...>

7 Šios direktyvos 49 straipsnyje „Skelbimai apie pirkimą“ numatyta:

„Skelbimai apie pirkimą naudojami visų procedūrų atveju kaip kvietimo dalyvauti konkurse priemonė, nedarant poveikio 26 straipsnio 5 dalies antrai pastraipai ir 32 straipsniui. Skelbimuose apie pirkimą pateikiama V priedo C dalyje nustatyta informacija ir jie skelbiami pagal 51 straipsnį.“

8 Minėtos direktyvos 53 straipsnio „Galimybė gauti pirkimo dokumentus elektronine forma“ 1 dalies pirmoje pastraipoje išdėstyta:

„Perkančiosios organizacijos suteikia neribotą, visapusišką, tiesioginę ir nemokamą prieigą elektroninėmis priemonėmis prie pirkimo dokumentų nuo skelbimo paskelbimo dienos pagal 51 straipsnį arba kvietimo patvirtinti susidomėjimą išsiuntimo dienos. Skelbimo arba kvietimo patvirtinti susidomėjimą tekste nurodomas interneto adresas, kuriuo galima gauti pirkimo dokumentus.“

9 Direktyvos 2014/24 72 straipsnyje „Sutarčių keitimas jų galiojimo laikotarpiu“ numatyta:

„1. Sutartys ir preliminariosios sutartys gali būti keičiamos nevykdant naujos pirkimo procedūros pagal šią direktyvą bet kuriuo iš šių atvejų:

<...>

e) kai pakeitimai, neatsižvelgiant į jų vertę, nėra esminiai, kaip apibrėžta 4 dalyje.

Perkančiosios organizacijos, pakeitusios sutartį šios pastraipos b ir c punktuose nustatytais atvejais, tuo tikslu paskelbia skelbimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Tokiame skelbime pateikiama V priedo G dalyje nustatyta informacija ir jis skelbiamas pagal 51 straipsnį.

<...>

4. Sutarties ar preliminariosios sutarties keitimas jos galiojimo laikotarpiu laikomas esminiu pagal 1 dalies e punktą, kai dėl jo iš esmės pasikeičia sutarties ar preliminariosios sutarties pobūdis, palyginti su pradine sutartimi. Bet kuriuo atveju, nedarant poveikio 1 ir 2 dalims, pakeitimas laikomas esminiu, kai įvykdoma viena ar daugiau iš šių sąlygų:

- a) pakeitimu nustatomos sąlygos, dėl kurių, jeigu jos būtų buvusios įtrauktos į pradinę pirkimo procedūrą, būtų buvę galima leisti dalyvauti kitiems kandidatams nei iš pradžių atrinktieji arba priimti kitą pasiūlymą nei iš pradžių priimtas, arba pirkimo procedūra būtų pritraukusi papildomų dalyvių;
- b) pakeitimu rangovo naudai pakeičiama sutarties arba preliminariosios sutarties ekonominė pusiausvyra taip, kaip nebuvo numatyta pradinėje sutartyje arba preliminariojoje sutartyje;
- c) pakeitimu labai išplečiama sutarties arba preliminariosios sutarties taikymo sritis;
- d) kai rangovas, kuriam perkančioji organizacija iš pradžių paskyrė [su kuriuo perkančioji organizacija iš pradžių sudarė] sutartį, pakeičiamas nauju rangovu kitais atvejais, nei numatytieji pagal 1 dalies d punktą.

5. Viešosios sutarties ar preliminariosios sutarties galiojimo laikotarpiu darant kitus jos nuostatų pakeitimus nei numatyti 1 ir 2 dalyse, reikalaujama vykdyti naują pirkimo procedūrą pagal šią direktyvą.“

10 Šios direktyvos 91 straipsnyje numatyta:

„[2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyva 2004/18/EB [dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)] panaikinama nuo 2016 m. balandžio 18 d.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal XV priede pateiktą atitikties lentelę.“

11 Minėtos direktyvos V priede nurodoma „[i]nformacija, kuri turi būti pateikta skelbimuose“. Šio priedo B dalyje nurodyta „[i]šankstiniuose informaciniuose skelbimuose teiktina informacija (kaip nurodyta 48 straipsnyje)“. Šios dalies II skyriuje nurodoma „[p]apildoma informacija, kuri turi būti pateikta, jeigu skelbimas yra pasirinktas kaip būdas pakviesti dalyvauti konkurse (48 straipsnio 2 dalis)“.

12 Tarp šios informacijos yra šio II skyriaus 7 punkte nurodyta informacija, kuri suformuluota taip:

„Jeigu jau žinoma, apskaičiuotas bendras sutarties (-čių) dydis; jeigu sutartis skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį.“

13 Minėto priedo C dalyje nurodyta „[i]nformacija, kuri turi būti pateikta skelbimuose apie pirkimą (kaip nurodyta 49 straipsnyje)“:

„<...>

2. El. pašto arba interneto adresas, kuriuo bus suteikta neribota, visapusiška tiesioginė ir nemokama prieiga prie pirkimo dokumentų.

<...>

<...>

5. BVPŽ kodai; jeigu sutartis skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį.

<...>

7. Viešojo pirkimo aprašymas: darbų pobūdis ir apimtis, prekių pobūdis ir kiekis arba vertė, paslaugų pobūdis ir apimtis. Jeigu sutartis skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija turi būti pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį. Kai tinka, aprašomos visos alternatyvos.

8. Sutarties (-čių) išdėstymas pagal apskaičiuotą bendrą dydį; jeigu sutartis skaidoma į pirkimo dalis, ši informacija pateikiama apie kiekvieną pirkimo dalį.

<...>

10. Prekių tiekimo, darbų atlikimo arba paslaugų suteikimo laikotarpis ir, jeigu įmanoma, sutarties trukmė:

a) jei naudojama preliminarioji sutartis – numatoma preliminariosios sutarties trukmė, nurodant, kai tinka, priežastis, dėl kurių sutarties trukmė viršija ketverius metus; jeigu įmanoma, skirtinų [sudarytinų] sutarčių vertė ar išdėstymas pagal dydį ir dažnumas, ekonominės veiklos vykdytojų, kuriems numatoma leisti dalyvauti, skaičius ir, kai tinka, siūlomas maksimalus dalyvaujančių ekonominės veiklos vykdytojų skaičius;

<...>

<...>“

Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/1986

14 2015 m. lapkričio 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/1986, kuriuo nustatomos standartinės formos, naudojamos skelbiant su viešaisiais pirkimais susijusius pranešimus, ir panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 842/2011 (OL L 296, 2015, p. 1), II priede pateikta standartinė forma, kurią sudaro įvairios skiltys, kurias, atsižvelgiant į konkretų atvejį, perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas gali ar privalo užpildyti.

15 Šios formos II dalyje „Objektas“ išskiriama „[p]irkimo apimtis“ ir jo „[a]prašymas“.

16 Viena iš skilčių, susijusių su pirkimo apimtimi, yra II.1.5 skiltis „Numatoma bendra vertė“. Šioje skiltyje daroma nuoroda į 2 išnašą, kurioje nurodyta tik žodžių junginys „jei taikoma“. Šioje skiltyje perkančioji organizacija arba perkantysis subjektas turi nurodyti pirkimo vertę be PVM ir šiuo tikslu naudojamą valiutą, patikslinant, kad „preliminariųjų sutarčių ar dinaminį pirkimo sistemų [atveju nurodoma] numatyta bendra sutarčių vertė per visą preliminariosios sutarties ar dinaminės pirkimo sistemos taikymo laikotarpį“.

17 Viena iš skilčių, susijusių su pirkimo aprašymu, yra II.2.1 skiltis, kurios tikslas – nurodyti pirkimo „[p]avadinim[ą]“. Šioje skiltyje yra poskyris „Pirkimo dalies Nr.“, prie kurio taip pat yra pridėta 2 išnaša, suformuluota taip: „jei taikoma“.

18 II.2.6 skiltyje „Numatoma vertė“ numatyta, kad perkančioji organizacija arba perkantysis subjektas turi nurodyti pirkimo vertę be PVM ir šiuo tikslu naudojamą valiutą, ir patikslinta, kad „preliminariųjų sutarčių ar dinaminį pirkimo sistemų [atveju nurodoma] apskaičiuotoji bendra didžiausia vertė per visą partijos [pirkimo dalis] trukmę“.

Direktyva 89/665/EEB

- 19 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, 1989, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 246, klaidų ištaisymas OL L 63, 2016, p. 44), iš dalies pakeista Direktyva 2014/23 (toliau – Direktyva 89/665), taikoma faktinėms pagrindinės bylos aplinkybėms, nes pastarosios direktyvos perkėlimo terminas pasibaigė 2016 m. balandžio 18 d.
- 20 Pirminės redakcijos Direktyva 89/665 buvo anksčiau iš dalies pakeista 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, 2007, p. 31). Direktyvos 2007/66 13, 14 ir 17 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(13) Siekiant kovoti su neteisėtu tiesioginiu sutarčių suteikimu [sudarymu], kuri Teisingumo Teismas apibūdino kaip šiurkščiausias perkančiosios organizacijos arba perkančiojo subjekto padarytus [Sąjungos] viešųjų pirkimų srities teisės aktų pažeidimus, reikėtų nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas. Todėl sutartis, sudaryta po neteisėto tiesioginio sutarties suteikimo, iš principo turėtų būti laikoma negaliojančia. Negaliojimas neturėtų būti automatinis, jį turėtų nustatyti arba savo sprendimu paskelbti nepriklausoma peržiūros institucija.

(14) Negaliojimas yra veiksmingiausias būdas atstatyti konkurenciją ir sukurti naujas verslo galimybes tiems ūkio subjektams, iš kurių neteisėtai buvo atimta galimybė konkuruoti. Tiesioginis sutarčių suteikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje turėtų apimti visus sutarčių sudarymus apie pirkimą iš anksto nepaskelbus *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, kaip apibrėžta Direktyvoje 2004/18/EB. Tai atitinka procedūrą be išankstinio kvietimo dalyvauti konkurse, kaip apibrėžta [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)].

<...>

(17) Kiekvienas asmuo, kuris yra arba buvo suinteresuotas sudaryti konkrečią sutartį ir kuris patyrė žalą arba jam kilusi žalos rizika dėl tariamo pažeidimo, turėtų turėti galimybę pasinaudoti peržiūros procedūra.“

- 21 Direktyvos 89/665 1 straipsnio „Peržiūros procedūrų taikymo sritis ir galimybė jomis pasinaudoti“ 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma sutartims, nurodytoms [D]irektyvoje [2014/24], išskyrus atvejus, kai tokios sutartys neįtrauktos į taikymo sritį pagal tos direktyvos 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 ir 37 straipsnius.

<...>

Sutartys, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, apima viešąsias sutartis, preliminariusius susitarimus, darbų ir paslaugų koncesijas ir dinamines pirkimo sistemas.

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad su sutartimis, kurioms taikoma Direktyva [2014/24] arba Direktyva [2014/23], susiję perkančiųjų organizacijų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti laikantis šios direktyvos 2–2f straipsniuose nustatytų sąlygų, remiantis tuo, kad tokiais sprendimais yra pažeisti Sąjungos viešųjų pirkimų srities teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę.“

22 Direktyvos 89/665 2d straipsnio „Negaliojimas“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės turi užtikrinti, kad nuo perkančiosios organizacijos nepriklausoma peržiūros institucija pripažintų sutartį negaliojančia arba jos negaliojimas būtų šios peržiūros institucijos sprendimo pasekmė bet kuriuo iš šių atvejų:

a) jei perkančioji organizacija sutartį suteikė iš anksto nepaskelbusi skelbimo apie pirkimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, kai tai nėra leidžiama pagal Direktyvą 2014/24/ES arba Direktyvą 2014/23/ES;

<...>“

Direktyva 92/13

23 Direktyvos 92/13 1 straipsnio „Peržiūros procedūrų taikymo sritis ir galimybė jomis pasinaudoti“ 1 dalies pirmoje ir antroje pastraipose nustatyta:

„Ši direktyva taikoma [2014 m. vasario 26 d.] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/25/ES [dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014, p. 243)] nurodytoms sutartims, išskyrus atvejus, kai tokios sutartys neįtrauktos į taikymo sritį pagal tos direktyvos 18–24, 27–30, 34 ar 55 straipsnius.

Sutartys, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, apima prekių tiekimo, darbų ir paslaugų teikimo sutartis, darbų ir paslaugų koncesijas, preliminariusius susitarimus ir dinamines pirkimo sistemas.“

24 Direktyvos 92/13 2d straipsnio 1 dalies a punkto formuluotė yra analogiška Direktyvos 89/665 2d straipsnio 1 dalies a punkto formuluotei.

Danijos teisė

Viešųjų pirkimų įstatymas

25 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 2015 m. gruodžio 15 d. *Udbudsloven, lov Nr. 1564* (Viešųjų pirkimų įstatymas Nr. 1564; toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas), kuriuo Direktyva 2014/24 perkelta į Danijos teisę, I antraštinė dalis „Bendrosios nuostatos“ apima šio įstatymo 1–38 straipsnius.

26 Šio įstatymo 2 straipsnio „Bendrieji principai“ 1 dalyje numatyta:

„Kiek tai susiję su II–IV antraštinėse dalyse nurodytomis viešojo pirkimo sutartimis, perkančioji organizacija laikosi vienodo požiūrio, skaidrumo ir proporcingumo principų.“

27 To paties įstatymo 24 straipsnyje pateikiamos, be kita ko, tokios apibrėžtys:

„<...>

24) viešojo pirkimo sutartys – atlygintinos sutartys, kurios raštu sudaromos tarp vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų ir vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų, kurių objektas – darbų vykdymas, prekių tiekimas ar paslaugų teikimas;

<...>

30) preliminarioji sutartis – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų ir vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų susitarimas, kuriame nustatytos sąlygos, susijusios su kainos ir numatomo kiekio nustatymu, taikomos sutartims, kurios bus sudarytos per tam tikrą laikotarpį.“

28 Viešųjų pirkimų įstatymo II antraštinė dalis, susijusi su „[v]iešojo pirkimo sutartimis, kurių vertė viršija ribą“, sudaryta iš 39–185 straipsnių.

29 Šio įstatymo 56 straipsnyje numatyta:

„Atviro konkurso atveju pasiūlymą pagal kvietimą dalyvauti konkurse gali teikti bet kuris ekonominės veiklos vykdytojas. Skelbimuose apie pirkimą pateikiama Direktyvos [2014/24] V priedo C dalyje numatyta informacija. Perkančioji organizacija naudoja šio įstatymo 128 straipsnio 3 dalyje nurodytą tipinę formą.“

30 Minėto įstatymo 128 straipsnyje nurodyta:

„1. Perkančioji organizacija skelbimus apie pirkimą naudoja kaip kvietimą dalyvauti konkurse visoms procedūroms, išskyrus derybas be išankstinio skelbimo apie pirkimą <...>

2. Skelbimuose apie pirkimą pateikiama informacija, nurodyta Direktyvos [2014/24] V priedo C dalyje <...>

3. Skelbimai apie pirkimus rengiami laikantis Europos Komisijos parengtų tipinių formų ir elektroniniu būdu perduodami Europos Sąjungos leidinių biurui ir skelbiami laikantis Direktyvos [2014/24] VIII priedo <...>

<...>“

Viešųjų pirkimų ginčų komisijos įstatymas

31 2016 m. birželio 2 d. *Lov om Klagenævnet for udbud, lovbekendtgørelse Nr. 593* (Viešųjų pirkimų ginčų komisijos įstatymas Nr. 593) (toliau – Viešųjų pirkimų ginčų komisijos įstatymas), kuriuo įgyvendinta Direktyva 92/13, 17 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta:

„Sutartis, kuriai taikoma Viešųjų pirkimų įstatymo II ar III antraštinė dalis arba Direktyva [2014/25], negalioja, jeigu:

1) perkančioji organizacija, pažeisdama Viešųjų pirkimo įstatymą arba Sąjungos viešojo pirkimo taisykles, sudarė sutartį, *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* iš anksto nepaskelbusi skelbimo apie pirkimą, išskyrus 4 straipsnyje numatytus atvejus.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

32 2019 m. balandžio 30 d. skelbimu apie pirkimą regionai pradėjo atvirą viešojo pirkimo procedūrą, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2014/24, dėl ketverių metų trukmės preliminariosios sutarties tarp Šiaurės Jutlandijos regiono ir vieno ūkio subjekto sudarymo dėl įrangos, skirtos pacientams maitinti per zondą jų namuose ir gydymo įstaigose, pirkimo.

33 Skelbime apie pirkimą buvo nurodyta, kad Pietų Danijos regionas dalyvaus tik „pasirinktinai“ ir kad kandidatai privalo teikti pasiūlymus dėl „visų pirkimo dalių“.

- 34 Be to, šiame skelbime nebuvo informacijos apie numatomą preliminariosios sutarties vertę Šiaurės Jutlandijos regiono atveju ar pasirinkimo galimybę Pietų Danijos regiono atveju, preliminariųjų sutarčių didžiausią vertę arba apie preliminariosiose sutartyse nurodytų prekių numatomą ar didžiausią kiekį.
- 35 Iš tiesų, kaip matyti iš minėto skelbimo 3 priedo, „pateikti skaičiavimai ir numatomas suvartojimo kiekis yra tik perkančiosios organizacijos prognozių, susijusių su prekių, kurios yra pirkimo objektas, naudojimu, išraiška. Taigi perkančioji organizacija pagal preliminariąją sutartį neįsipareigoja nupirkti tam tikro kiekio prekių arba jų nupirkti už tam tikrą sumą. Kitaip tariant, tikrasis suvartojimas gali būti didesnis ar mažesnis nei numatytasis.“ Preliminarioji sutartis taip pat neturėjo būti laikoma išimtinė, nes perkančioji organizacija galėjo įsigyti panašių prekių iš kitų tiekėjų, laikydamasi viešuosius pirkimus reglamentuojančių taisyklių.
- 36 2019 m. rugpjūčio 9 d. sprendime regionai konstatavo, kad *Nutricia* pasiūlymas buvo naudingiausias ir kad ši bendrovė laimėjo konkursą. 2019 m. rugpjūčio 19 d. *Simonsen & Weel* pateikė skundą, prašydamos *Klagenævnet for Udbud* (Viešųjų pirkimų ginčų komisija, Danija) panaikinti šį sprendimą.
- 37 Kadangi ši institucija netaikė šio skundo stabdomojo poveikio, Šiaurės Jutlandijos regionas sudarė preliminariąją sutartį su konkurso laimėtoja. Pietų Danijos regionas savo ruožtu neatšaukė jo turimos pasirinkimo galimybės.
- 38 Grįsdama savo skundą *Simonsen & Weel* teigia, pirma, kad, skelbime apie pirkimą nurodydami pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamą preliminariąją sutartį tiekintų prekių numatomo kiekio arba vertės, regionai, be kita ko, pažeidė Direktyvos 2014/24 49 straipsnį, vienodo požiūrio ir skaidrumo principus, įtvirtintus šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje ir minėtos direktyvos V priedo C dalies 7 punkte.
- 39 Antra, regionai privalėjo nurodyti didžiausią prekių, kurios gali būti įsigytos pagal preliminariąją sutartį, kiekį arba didžiausią jos bendrą vertę, antraip jie galėjo dirbtinai išskaidyti šią preliminariąją sutartį visam jos galiojimo laikotarpiui, priešingai, nei tai įtvirtinta jurisprudencijoje, suformuotoje 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice* (C-216/17, EU:C:2018:1034).
- 40 Dėl kiekio ar numatomos vertės nenurodymo regionai, be kita ko, tvirtina, kad pareiga skelbime apie pirkimą nurodyti konkrečią apimtį ar vertę netaikoma preliminariosioms sutartims. Iš pačios Direktyvos 2014/24 33 straipsnio 1 dalies formuluotės matyti, kad numatomi kiekiai gali būti nurodyti, „kai to reikia“, o tai reiškia, kad tokia informacija perkančiajai organizacijai yra neprivaloma.
- 41 Dėl to, kad nenurodytas didžiausias prekių, kurių gali būti įsigyta pagal preliminariąją sutartį, kiekis arba bendra didžiausia jos vertė, regionai teigia, kad 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice* (C-216/17, EU:C:2018:1034) padaryta išvada taikoma tik tais atvejais, kai perkančioji organizacija veikia kitų perkančiųjų organizacijų, kurios nėra tiesiogiai preliminariosios sutarties šalys, vardu, o šiuo atveju taip nebuvo. Be to, iš to sprendimo matyti, kad skaidrumo ir vienodo požiūrio principų paisoma, jei bendra paslaugų apimtis nurodyta pačioje preliminariojoje sutartyje arba kitame pirkimo dokumente.
- 42 Beje, kvietimo teikti pasiūlymus dėl preliminariosios sutarties atveju lemiamas aspektas yra tai, ar ji vykdoma ir kitų perkančiųjų organizacijų vardu, kaip tai matyti iš Direktyvos 2014/24 59–62 konstatuojamųjų dalių. Reikalavimas nurodyti didžiausią kiekį ar vertę, kaip nurodyta 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice* (C-216/17, EU:C:2018:1034) 61 punkte, negali būti taikomas atvejams, kurie nepanašūs į tą, kuris nagrinėjamas šioje byloje. Aptariamam atveju regionai tvirtina, kad sudarė neišimtinę ir ne dvišalę sutartį ir skelbdami apie pirkimą nežinojo apie konkrečių pirkimo poreikių apimtį ar „individualių pirkimų“ kainų lygį. Todėl jie negalėjo patikimai įvertinti preliminariosios sutarties vertės.

- 43 Taigi *Klagenævnet for Udbud* (Viešųjų pirkimų ginčų komisija) kelia klausimą dėl galimybės 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendime *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice* (C-216/17, EU:C:2018:1034) padarytą išvadą pagal analogiją taikyti ginčui pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į bylos, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, ypatingas aplinkybes ir į tai, kad Direktyvoje 2014/24, kiek tai susiję su preliminariąja sutartimi, padaryti nežymūs Direktyvos 2004/18, kuri buvo taikoma toje byloje, formuluotės pakeitimai. Jai kyla abejonių, be kita ko, dėl to, ar turėtų būti nurodytos tiek prekių, kurių gali būti perkama pagal preliminariąją sutartį, didžiausias kiekis, tiek jų didžiausia vertė ir ar tokios didžiausios ribos prireikus turėtų būti nustatytos „nuo pat pradžių“, t. y. skelbime apie pirkimą, kuriame jos dėl to sutampa su numatoma verte, ir (arba) specifikacijoje, ar pakanka, kad didžiausios ribos pirmą kartą būtų nurodytos pačioje preliminariojoje sutartyje, t. y. baigus konkurso procedūrą. Galiausiai, jeigu perkančioji organizacija neteisingai nurodė šias maksimalias ribas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal Direktyvos 92/13 2d straipsnį šiuo pagrindu sudaryta preliminarioji sutartis turi būti prilyginama situacijai, kai nebuvo paskelbtas joks skelbimas apie pirkimą, todėl ji laikytina negaliojančia.
- 44 Atsižvelgdama į šias aplinkybes *Klagenævnet for Udbud* (Viešųjų pirkimų ginčų komisija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:
- „1. a) Ar vienodo požiūrio ir skaidrumo principai, įtvirtinti [Direktyvos 2014/24] 18 straipsnio 1 dalyje ir 49 straipsnyje, siejamuose su šios direktyvos V priedo C dalies 7 punktu ir 10 punkto a papunkčiu, aiškintini taip, kad pagal juos skelbime apie pirkimą šioje byloje nagrinėjamos aplinkybėmis privalo būti pateikta informacija apie prekių, kurios bus tiekiamos pagal preliminariąją sutartį, dėl kurios rengiamas konkursas, numatomą kiekį ir (arba) numatomą vertę?
- b) Jei taip, ar pirmiau nurodytas nuostatas reikia aiškinti taip, kad, pirma, pagal jas informaciją apie preliminariąją sutartį reikia pateikti bendrai ir (arba), antra, jos susijusios su pradinės perkančiosios organizacijos, kuri nurodė ketinanti sudaryti sutartį vykdydama viešąjį pirkimą (šiuo atveju – Šiaurės Jutlandijos regionas), lūkesčiais, ir (arba), trečia, jos susijusios su pradinės perkančiosios organizacijos, kuri išreiškė tik norą dalyvauti pasirinktinai (šiuo atveju – Pietų Danijos regionas), lūkesčiais?
2. a) Ar vienodo požiūrio ir skaidrumo principai, įtvirtinti [Direktyvos 2014/24] 18 straipsnio 1 dalyje, taip pat 33 ir 49 straipsniuose, siejamuose su šios direktyvos V priedo C dalies 7 punktu ir 10 punkto a papunkčiu, turi būti aiškinami taip, kad skelbime apie pirkimą arba pirkimo specifikacijoje privaloma nurodyti prekių, kurios bus tiekiamos pagal preliminariąją sutartį, dėl kurios rengiamas konkursas, didžiausią kiekį ir (arba) didžiausią vertę, kuriuos pasiekus atitinkama preliminarioji sutartis nebegalios?
- b) Jei taip, ar pirmiau nurodytas nuostatas reikia aiškinti taip, kad pagal jas, pirma, preliminariosios sutarties didžiausią ribą reikia nurodyti bendrai ir (arba), antra, jos susijusios su pradinės perkančiosios organizacijos, kuri nurodė ketinanti sudaryti sutartį vykdydama viešąjį pirkimą (šiuo atveju – Šiaurės Jutlandijos regionas), lūkesčiais, ir (arba), trečia, jos susijusios su pradinės perkančiosios organizacijos, kuri išreiškė tik norą dalyvauti pasirinktinai (šiuo atveju – Pietų Danijos regionas), lūkesčiais.
3. Jeigu Teisingumo Teismas teigiamai atsakytų į pirmąjį ir (arba) antrąjį klausimus ir jei būtų būtina atsakyti į trečiąjį klausimą, ar [Direktyvos 92/13] 2d straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su [Direktyvos 2014/24] 33 ir 49 straipsniais bei pastarosios direktyvos V priedo C dalies 7 punktu ir 10 punkto a papunkčiu, aiškintinas taip, kad sąlyga „perkantysis subjektas sutartį sudarė iš anksto nepaskelbęs skelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*“ apima ir tokį atvejį, koks nagrinėjamas šioje byloje, kai perkančioji organizacija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbė skelbimą apie pirkimą dėl numatomos preliminariosios sutarties, tačiau:
- a) skelbimas apie pirkimą neatitinka reikalavimo nurodyti prekių, kurios bus tiekiamos pagal preliminariąją sutartį, dėl kurios vykdomas viešasis pirkimas, numatomą kiekį ir (arba) vertę, nes jų sąmata pateikta pirkimo specifikacijoje, ir

- b) perkančioji organizacija pažeidė reikalavimą skelbime apie pirkimą arba pirkimo specifikacijoje nurodyti prekių, kurios bus tiekiamos pagal preliminariąją sutartį, su kuria susijęs konkursas, didžiausią kiekį ir (arba) vertę?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų a punktu

- 45 Pirmojo ir antrojo klausimų a punktais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 49 straipsnis, šios direktyvos V priedo C dalies 7 ir 8 punktai bei 10 punkto a papunktis, siejami su minėtos direktyvos 33 straipsniu, ir šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad skelbime apie pirkimą turi būti nurodytas numatomas pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių kiekis ir (arba) vertė, taip pat jų didžiausias kiekis ir (arba) vertė, o kai ši riba pasiekama, minėta sutartis nebegalioja.
- 46 Reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2014/24 33 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą preliminarioji sutartis – vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų ir vieno ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų susitarimas, kurio tikslas – nustatyti sąlygas, visų pirma susijusias su kainos ir, kai to reikia, numatomo kiekio nustatymu, taikomas sutartims, kurios bus sudarytos per tam tikrą laikotarpį. Šios dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad perkančiosios organizacijos gali sudaryti preliminariąsias sutartis su sąlyga, kad jos taiko šioje direktyvoje numatytas procedūras.
- 47 Direktyvos 2014/24 49 straipsnyje numatyta, kad skelbimai apie pirkimą naudojami visų procedūrų atveju kaip kvietimo dalyvauti konkurse priemonė, nedarant poveikio šios direktyvos 26 straipsnio 5 dalies antrai pastraipai ir 32 straipsniui. Juose pateikiama V priedo C dalyje nustatyta informacija ir jie skelbiami pagal tos pačios direktyvos 51 straipsnį.
- 48 Tuo remiantis, darytina išvada, kad Direktyvos 2014/24 49 straipsnis, taigi ir jos V priedo C dalis taikomi preliminariosioms sutartims.
- 49 Šiuo klausimu tam tikros Direktyvos 2014/24 nuostatos, vertinamos atskirai, gali leisti suprasti, kad perkančioji organizacija turi diskreciją, kiek tai susiję su galimybe skelbime apie pirkimą nurodyti pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių didžiausią vertę.
- 50 Direktyvos 2014/24 V priedo C dalies 8 punkte numatyta, kad kaip informaciją, kuri turi būti pateikta skelbimuose apie pirkimą, perkančioji organizacija turi nurodyti bendrą numatomą vienos ar kelių pirkimo sutarties ar pirkimo dalies sumą, kuri turi būti pateikta dėl kiekvienos dalies, kai sutartis skaidoma į pirkimo dalis. Nuoroda į paprastą „dydį“, o ne į tiksliai apibrėžtą vertę leidžia manyti, kad vertinimas, kurio reikalaujama iš perkančiosios organizacijos, gali būti apytikslis.
- 51 Šios C dalies 10 punkto, susijusio su prekių tiekimo, darbų atlikimo arba paslaugų suteikimo laikotarpiu ir, jeigu įmanoma, sutarties trukme, a punkte, konkrečiai skirtame preliminariosioms sutartims, numatyta, kad perkančioji organizacija, jeigu įmanoma, nurodo sudarytinių sutarčių vertę ar išdėstymą pagal dydį ir dažnumą. Iš to matyti, kad pagal šią nuostatą nereikalaujama, kad perkančioji organizacija nurodytų sudarytinių sutarčių vertę, dydį ir dažnumą visais atvejais.
- 52 Be to, Direktyvos 2014/24 33 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad preliminariąją sutartimi siekiama, „kai to reikia“, nustatyti numatomus kiekius. Šioje nuostatoje, kurioje daroma nuoroda į žodžių junginį „kai to reikia“, patikslinama, kiek tai konkrečiai susiję su tiekintų prekių kiekiais, kad jie, kiek įmanoma, turi būti nustatyti preliminariojoje sutartyje. Iš įgyvendinimo

reglamento 2015/1986 II priede pateiktos tipinės formos taip pat matyti, kad perkančioji organizacija neprivalo užpildyti II.1.5 skilties „Numatoma bendra vertė“, nes ši vertė gali būti patikslinta, „jei taikoma“, kaip matyti iš šioje skiltyje daromos nuorodos į šios formos 2 išnašą.

- 53 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad vien pažodinis minėtų nuostatų aiškinimas nėra lemiamas siekiant nustatyti, ar skelbime apie pirkimą turi būti nurodytas pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatomas kiekis ir (arba) vertė, taip pat prekių didžiausias kiekis ir (arba) vertė.
- 54 Vis dėlto, atsižvelgiant į Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus vienodo požiūrio ir skaidrumo principus ir į bendrą šios direktyvos struktūrą, negalima pritarti tam, kad perkančioji organizacija skelbime apie pirkimą nenurodytų pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių didžiausios vertės.
- 55 Iš tiesų iš kitų Direktyvos 2014/24 nuostatų matyti, kad perkančioji organizacija turi nustatyti preliminariosios sutarties, kurią ji ketina sudaryti, turinį.
- 56 Visų pirma šios direktyvos 5 straipsnio, kuriame nurodyti numatomos pirkimo vertės apskaičiavimo metodai, 5 dalyje nustatyta, kad preliminariųjų sutarčių atveju atsižvelgiama į visų per visą preliminariosios sutarties galiojimo laiką numatytų sutarčių didžiausią numatomą vertę be PVM.
- 57 Kadangi perkančioji organizacija turi įvertinti visų per visą preliminariosios sutarties galiojimo laikotarpį numatytų sutarčių didžiausią vertę be PVM, ji gali pranešti apie šią vertę konkurso dalyviams.
- 58 Teisingumo Teismas, beje, rėmėsi Direktyvos 2004/18 9 straipsnio 9 dalimi, suformuluota taip pat, kaip ir Direktyvos 2014/24 5 straipsnio 5 dalis, kai 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice* (C-216/17, EU:C:2018:1034) 60 punkte konstatavo, kad nors perkančioji organizacija, kuri nuo pat pradžių yra preliminariosios sutarties šalis, turi tik pareigą imtis tinkamų priemonių, kai reikia nurodyti sutarčių, kurias numatoma sudaryti, vertę ir skaičių, ji vis dėlto privalo nurodyti bendrą apimtį, kiek tai susiję su preliminariąja sutartimi, taigi ir didžiausią kiekį ir (arba) vertę, dėl kurios bus galima sudaryti paskesnes viešojo pirkimo sutartis.
- 59 Antra, pagal Direktyvos 2014/24 V priedo C dalies 7 punktą perkančioji organizacija kaip informaciją, kuri turi būti pateikta skelbimuose apie pirkimą, turi pateikti viešojo pirkimo aprašymą ir nurodyti prekių, kurias bendrai apims preliminarioji sutartis, kiekį arba vertę. Iš tiesų šios pareigos neįmanoma įvykdyti nenurodžius bent jau šių prekių didžiausio kiekio ir (arba) vertės.
- 60 Be to, kai perkančioji organizacija turi užpildyti Įgyvendinimo reglamento 2015/1986 II priede pateiktą formą, šios formos II.2.6 skiltyje, susijusioje su numatoma verte, turi būti nurodytas didžiausias kiekis per bendrą visų pirkimo dalių laikotarpį.
- 61 Be to, reikia pažymėti, kad sudarant preliminariąją sutartį taikomi pagrindiniai Sąjungos teisės principai, kaip antai vienodo požiūrio ir skaidrumo principai, kaip tai matyti iš Direktyvos 2014/24 33 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos. Pagal vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principus, taip pat pagal iš jų kylantį skaidrumo principą reikalaujama, kad visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės skelbime apie pirkimą ar specifikacijoje būtų suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų, pirma, visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems dalyviams suprasti jų tikslią reikšmę ir juos aiškinti vienodai, antra, perkančiajai organizacijai – veiksmingai patikrinti, ar dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus (šiuo klausimu žr. 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice*, C-216/17, EU:C:2018:1034, 63 punktą).

- 62 Iš tiesų, skaidrumo ir vienodo požiūrio į ūkio subjektus, suinteresuotus sudaryti preliminarųjį susitarimą, principai, įtvirtinti, be kita ko, Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalyje, būtų pažeisti, jeigu perkančioji organizacija, kuri nuo pat pradžių yra preliminariosios sutarties šalis, nenurodytų didžiausios vertės ar kiekio, dėl kurių sudaryta ši sutartis (šiuo klausimu žr. 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice*, C-216/17, EU:C:2018:1034, 64 punktą).
- 63 Šiuo klausimu pažymėtina, kad perkančiosios organizacijos pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatomo kiekio ir (arba) vertės, taip pat didžiausio kiekio ir (arba) vertės nurodymas turi didelę reikšmę konkurso dalyviui, nes, remdamasis šiuo įvertinimu, jis turi galėti įvertinti savo pajėgumą įvykdyti pagal šią preliminariąją sutartį kylančius įsipareigojimus.
- 64 Be to, jei nebūtų nurodyta didžiausia vertė ar kiekis, dėl kurių sudaroma tokia sutartis, arba jei tokia nuoroda nebūtų teisiškai privaloma, perkančioji organizacija galėtų nepaisyti šio didžiausio kiekio. Vadinas, būtų galima ieškoti konkurso laimėjo sutartinės atsakomybės dėl preliminariosios sutarties nevykdymo, jei jis negalėtų tiekti perkančiosios organizacijos prašomų kiekių, nors jie viršytų skelbime apie pirkimą nurodytą didžiausią kiekį. Tokia situacija prieštarautų Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalyje skelbiamam skaidrumo principui.
- 65 Be to, skaidrumo principas gali būti pažeidžiamas ilgą laiką, nes, kaip matyti iš šios direktyvos 33 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos, preliminarioji sutartis gali būti sudaroma laikotarpiui iki ketverių metų, išskyrus tinkamai pagrįstus, visų pirma preliminariosios sutarties dalyku, išimtiniais atvejais. Be to, kaip matyti iš minėtos direktyvos 62 konstatuojamosios dalies, nors preliminariąją sutartimi pagrįstos sutartys turi būti sudaromos nepasibaigus pačios preliminariosios sutarties galiojimo laikui, atskirų preliminariąją sutartimi pagrįstų sutarčių galiojimo laikotarpis neprivalo sutapti su tos preliminariosios sutarties galiojimo laikotarpiu; jis prireikus gali būti trumpesnis ar ilgesnis.
- 66 Galiausiai platus pareigos apibrėžti preliminariojoje sutartyje numatytą didžiausią vertę ar kiekį aiškinimas taip pat galėtų, pirma, panaikinti Direktyvos 2014/24 33 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje įtvirtintos taisyklės, pagal kurią preliminariosios sutarties pagrindu sudaromose sutartyse jokiais aplinkybėmis negali būti daromi esminiai toje preliminariojoje sutartyje nustatytų sąlygų pakeitimai, veiksmingumą ir, antra, lemti tokį naudojimo būdą, kuris užkirstų kelią konkurencijai, ją suvaržytų ar iškreiptų, kaip nurodyta minėtos direktyvos 61 konstatuojamoje dalyje.
- 67 Tai reiškia, kad reikalavimu, jog perkančioji organizacija, kuri nuo pat pradžių yra preliminariosios sutarties šalis, preliminariojoje sutartyje nurodytų prekių ir paslaugų, dėl kurių sudaroma ši sutartis, didžiausią kiekį ir vertę, sukongretintas draudimas naudoti preliminariąsias sutartis nesąžiningai ar siekiant užkirsti kelią konkurencijai, ją apriboti ar iškraipyti (šiuo klausimu žr. 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice*, C-216/17, EU:C:2018:1034, 69 punktą).
- 68 Tuo remiantis darytina išvada, kad perkančioji organizacija, kuri nuo pat pradžių yra preliminariosios sutarties šalis, savo pačios ir kitų potencialių perkančiųjų organizacijų, kurios aiškiai nurodytos toje sutartyje, vardu gali prisiimti įsipareigojimus tik paisydama didžiausio kiekio ir (arba) vertės ribos, o kai ši riba pasiekama, ši sutartis nebegalioja (pagal analogiją žr. 2018 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – Antitrust ir Coopservice*, C-216/17, EU:C:2018:1034, 61 punktą).
- 69 Vis dėlto reikia pateikti du papildomus patikslinimus.
- 70 Pirma, pagal Direktyvos 2014/24 33 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą ir 72 straipsnį leidžiami preliminariosios sutarties pakeitimai, kurie nėra esminiai, turint omenyje tai, kad toks pakeitimas iš principo yra sutartinio pobūdžio, todėl reikia konkurso laimėjo sutikimo.

- 71 Antra, prekių, kurios turi būti pateiktos pagal preliminariąją sutartį, didžiausias kiekis arba vertė gali būti nurodyti skelbime apie pirkimą arba specifikacijoje, todėl pagal Direktyvos 2014/24 53 straipsnio 1 dalį, kiek tai susiję su preliminariąja sutartimi, perkančiosios organizacijos turi suteikti nemokamą, neribotą, visapusišką ir tiesioginę prieigą elektroninėmis priemonėmis prie pirkimo dokumentų nuo skelbimo paskelbimo dienos pagal šios direktyvos 51 straipsnį.
- 72 Taigi tokių sąlygų įvykdymas gali užtikrinti Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų skaidrumo ir vienodo požiūrio principų laikymąsi.
- 73 Vis dėlto šie principai nebūtų tenkinami, jei ūkio subjektas, norintis susipažinti su minėta specifikacija, kad įvertintų galimybę pateikti pasiūlymą, būtų priverstas iš anksto išreikšti kokį nors interesą perkančiajai organizacijai.
- 74 Šiomis aplinkybėmis į pirmojo ir antrojo klausimų a punktus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2014/24 49 straipsnis, šios direktyvos V priedo C dalies 7 ir 8 punktai bei 10 punkto a papunktis, siejami su minėtos direktyvos 33 straipsniu, ir šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad skelbime apie pirkimą turi būti nurodytas pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių numatomas kiekis ir (arba) vertė, taip pat jų didžiausias kiekis ir (arba) vertė, o kai ši riba pasiekama, minėta sutartis nebegalioja.

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų b punktų

- 75 Pirmojo ir antrojo klausimų b punktais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 49 straipsnis, šios direktyvos V priedo C dalies 7 punktas ir 10 punkto a papunktis, siejami su minėtos direktyvos 33 straipsniu, ir šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje nurodyti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių kiekis ar vertė, taip pat šių prekių didžiausias kiekis ar vertė skelbime apie pirkimą turi būti nurodyti bendrai.
- 76 Kadangi, kaip matyti iš atsakymo į pirmojo ir antrojo klausimų a punktus, skelbime apie pirkimą turi būti nurodytas pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių numatomas kiekis ir (arba) vertė, taip pat jų didžiausias kiekis ir (arba) vertė, pagal Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus skaidrumo ir vienodo požiūrio principus perkančiajai organizacijai draudžiama pateikti tik dalinę informaciją apie numatytą preliminariosios sutarties dalyką ir apimtį kiekybiniais ir (arba) finansiniais aspektais.
- 77 Ši informacija skelbime apie pirkimą gali būti nurodyta bendrai, nes tokio paminėjimo pakanka užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų skaidrumo ir vienodo požiūrio principų.
- 78 Vis dėlto niekas nedraudžia perkančiajai organizacijai, siekiant pagerinti konkurso dalyvių informavimą ir leisti jiems geriau įvertinti pasiūlymo pateikimo tikslingumą, nustatyti papildomus reikalavimus ir pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių numatomą bendrą kiekį ar vertę, kad būtų apibrėžti pradinės perkančiosios organizacijos, ketinančios sudaryti preliminariąją sutartį, ir pradinės (-ių) perkančiosios (-ių) organizacijos (-ių), kuri (-ios) išreiškė norą dalyvauti šioje preliminariojoje sutartyje, poreikiai.
- 79 Be to, perkančioji organizacija skelbime apie pirkimą gali atskirai nurodyti kiekvienai iš perkančiųjų organizacijų pagal preliminariąją sutartį tiekintų prekių numatomą kiekį ir (arba) vertę, taip pat šių prekių didžiausią kiekį ir (arba) vertę, nesvarbu, ar perkančiosios organizacijos ketina sudaryti preliminariąją sutartį, ar kad jos turi galimybę tai padaryti. Taip galėtų būti, be kita ko, tuo atveju, kai, atsižvelgiant į paskesnių viešojo pirkimo sutarčių vykdymo sąlygas, ūkio subjektai kviečiami teikti pasiūlymus dėl visų pirkimo dalių arba dėl visų skelbime apie pirkimą nurodytų aspektų arba kai paskesnės sutartys turi būti vykdomos tolimesnėse vietovėse.

80 Taigi į pirmojo ir antrojo klausimų b punktus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2014/24 49 straipsnis, šios direktyvos V priedo C dalies 7 punktą ir 10 punkto a papunktis, siejami su minėtos direktyvos 33 straipsniu, ir šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje nurodyti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatomas kiekis ir (arba) vertė, taip pat šių prekių didžiausias kiekis ir (arba) vertė skelbime apie pirkimą turi būti nurodyti bendrai ir kad šiame skelbime gali būti nustatyti papildomi reikalavimai, kuriuos perkančioji organizacija gali nuspręsti į jį įtraukti.

Dėl trečiojo klausimo

81 Visų pirma reikia priminti, kad tai, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas suformulavo prejudicinį klausimą, nuroydamas tik tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti jam išsamų aiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (žr., be kita ko, 2009 m. spalio 27 d. Sprendimo *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, 81 punktą; 2012 m. kovo 22 d. Sprendimo *Nilas ir kt.*, C-248/11, EU:C:2012:166, 31 punktą ir 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Impresa di Costruzioni Ing. E. Mantovani ir Guerrato*, C-178/16, EU:C:2017:1000, 28 punktą).

82 Nagrinėjamu atveju Direktyva 92/13, kurios nuostatą prašo išaiškinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą priėmęs teismas, susijusi su viešųjų pirkimų tvarka, taikoma vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose veiklą vykdančioms ūkio subjektams. Tokios paslaugos nenagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurioje pareikšti ieškiniai susiję su viešųjų pirkimų procedūromis pagal Direktyvą 2014/24, kurie reglamentuojami Direktyva 89/665, kurios 2d straipsnio 1 dalies a punktas suformuluotas taip pat kaip ir atitinkama Direktyvos 92/13 nuostata.

83 Šiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 89/665 2d straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis taikomas tuo atveju, kai skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, net jei, pirma, pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatytas kiekis ir (arba) vertė nurodyti ne skelbime apie pirkimą, bet specifikacijoje ir, antra, nei minėtame skelbime apie pirkimą, nei specifikacijoje nenurodytas pagal tokią preliminariąją sutartį numatytą tiekinių prekių didžiausias kiekis ir (arba) vertė.

84 Direktyvos 89/665 2d straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jei perkančioji organizacija sutartį sudarė iš anksto nepaskelbusi skelbimo apie pirkimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, išskyrus atvejus, kai tai leidžiama pagal Direktyvos 2014/24 nuostatas, tam tikra sutartis arba, kaip šiuo atveju, preliminarioji sutartis pripažįstama negaliojančia.

85 Šis 2d straipsnis į pirminės redakcijos Direktyvą 89/665 buvo įterptas Direktyva 2007/66. Sąjungos teisės aktų leidėjas paaiškino padarytus pakeitimus ir Direktyvos 2007/66 13 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad siekiant kovoti su neteisėtu tiesioginiu sutarčių sudarymu, kurį Teisingumo Teismas 2005 m. sausio 11 d. Sprendime *Stadt Halle ir RPL Lochau* (C-26/03, EU:C:2005:5, 36 ir 37 punktai) apibūdino kaip šiurkščiausius perkančiosios organizacijos arba perkančiojo subjekto padarytus Sąjungos viešųjų pirkimų srities teisės aktų pažeidimus, reikėtų nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomąsias sankcijas ir atsižvelgiant į tai laikyti, kad sutartis, sudaryta po neteisėto tiesioginio sutarties sudarymo, iš principo turėtų būti laikoma negaliojančia. Šios direktyvos 14 konstatuojamojoje dalyje jis patikslino, kad negaliojimas yra veiksmingiausias būdas atkurti konkurenciją ir sukurti naujų verslo galimybių tiems ūkio subjektams, iš kurių neteisėtai buvo atimta galimybė konkuruoti, ir kad

tiesioginis sutarčių sudarymas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, turėtų apimti visus sutarčių sudarymus, kai apie pirkimą iš anksto nepaskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, kaip apibrėžta Direktyvoje 2004/18.

- 86 Taigi iš Direktyvos 89/665 2d straipsnio 1 dalies a punkto, siejamo su Direktyvos 2007/66 13 ir 14 konstatuojamosiomis dalimis, matyti, kad priimdamas Direktyvą 2007/66 Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino taikytinose teisės nuostatose nustatyti griežtą sankciją, kuri vis dėlto turėtų būti taikoma tik sunkiausių Sąjungos viešųjų pirkimų teisės pažeidimų atvejais, t. y. tais atvejais, kai sutartis buvo tiesiogiai sudaryta iš anksto nepaskelbus apie pirkimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
- 87 Tuo remiantis darytina išvada, kad būtų neproporcinga išplėsti šios nuostatos taikymą tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai regionai paskelbė skelbimą apie pirkimą ir sudarė galimybę susipažinti su specifikacija, šiame skelbime ar specifikacijoje nenurodydami pagal šią preliminariąją sutartį numatomo tiekti prekių kiekio ir (arba) vertės ir jų didžiausio kiekio ir (arba) vertės.
- 88 Tokiu atveju Direktyvos 2014/24 49 straipsnio, siejamo su šios direktyvos V priedo C dalies 7 ir 8 punktais ir 10 punkto a papunkčiu, pažeidimas nėra toks sunkus, kad būtų galima taikyti Direktyvos 89/665 2d straipsnio 1 dalies a punkte numatytą sankciją.
- 89 Iš tiesų tokiu atveju perkančiosios organizacijos pareigos nurodyti preliminariosios sutarties apimtį neįvykdymas yra gana akivaizdus, kad jį galėtų nustatyti ūkio subjektas, kuris ketina pateikti pasiūlymą ir kuris dėl to turi būti laikomas įspėtu.
- 90 Taigi į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 89/665 2d straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas tuo atveju, kai skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, net jei, pirma, pagal preliminariąją sutartį tiekinių priekių numatytas kiekis ir (arba) vertė nurodyti ne skelbime apie pirkimą, bet specifikacijoje ir, antra, nei minėtame skelbime apie pirkimą, nei specifikacijoje nenurodytas pagal tokią preliminariąją sutartį tiekinių prekių didžiausias kiekis ir (arba) vertė.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 91 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, 49 straipsnis, šios direktyvos V priedo C dalies 7 ir 8 punktai bei 10 punkto a papunktis, siejami su minėtos direktyvos 33 straipsniu, ir šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad skelbime apie pirkimą turi būti nurodytas pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatomas kiekis ir (arba) vertė, taip pat jų didžiausias kiekis ir (arba) vertė, o kai ši riba pasiekama, minėta sutartis nebegalioja.**
- 2. Direktyvos 2014/24 49 straipsnis, šios direktyvos V priedo C dalies 7 punktas ir 10 punkto a papunktis, siejami su minėtos direktyvos 33 straipsniu, ir šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje nurodyti vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatomas kiekis ir (arba) vertė, taip pat šių prekių**

didžiausias kiekis ir (arba) vertė skelbime apie pirkimą turi būti nurodyti bendrai ir kad šiame skelbime gali būti nustatyti papildomi reikalavimai, kuriuos perkančioji organizacija gali nuspręsti į jį įtraukti.

3. 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo, iš dalies pakeistos 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES, 2d straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas tuo atveju, kai skelbimas apie pirkimą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, net jei, pirma, pagal preliminariąją sutartį tiekinių prekių numatytas kiekis ir (arba) vertė nurodyti ne skelbime apie pirkimą, bet specifikacijoje ir, antra, nei minėtame skelbime apie pirkimą, nei specifikacijoje nenurodytas pagal tokią preliminariąją sutartį tiekinių prekių didžiausias kiekis ir (arba) vertė.

Parašai.